

مردم «پروین» را دیدند اما...

هیچ دوره‌ای در تاریخ ایران، افکارعمومی ما با «داستان» و «فیلم» قطع‌رابطه نکرده است. بیان حقیقی‌ترین یا حتی تخیلی‌ترین موضوعات و مسائل به زبان شیرین داستان و بهره‌گیری متبحرانه

از قابلیت‌های سینما و تئاتر برای مردم، هم دلنشین است و هم باورپذیر! واقعیتی جهانشمول که البته فقط درباره‌کشور ماصدق نمی‌کند.

در داستان خوانی، چشم‌ها وظیفه رصد و به‌ذهن‌سپاری حروف و واژگان را دارند. مغز هم همزمان و پلان به پلان، تصویرسازی و تفهیم محتوا می‌کند که نتیجه‌اش درگیرسازی مخاطب با وقایع است. در سینما و تئاتر ـ اما ـ زحمت مغز، چندان بالا نیست؛ زیرا چشم، هم می‌بند و هم تصویربرداری می‌کند. دلیل میخکوب‌شدن تماشاگران روی صندلی‌های سالن‌های سینما و تئاتر، شاید همین باشد. حال‌حشایش را بکنید که سینماوتئاتر، با جذابیت‌ها و عناصرزنده‌ای که دارند، سرغ‌مفاخرو بزرگان هنرو ادبیات و تاریخ برونند و از زندگی، سلوک فکری و دغدغه‌های آنها بگویند، فرزاندانی که در ساختن هویت فرهنگی و تمدنی‌مان سهم داشته‌اند، که قطعاً اتفاق مهمی است.

سال ۱۴۰۲ فیلم «پروین» را دیدیم. بازتاب زیست فردی و اجتماعی بانوی شاعر و شاخص ادب ایران یعنی پروین اعتصامی در قالبی داستانی و سینمایی. اولین‌بار در چهل‌ودومین جشنواره فیلم فجر و امسال در سینماهای کشور، شاهد نمایش فیلم بودیم واستقبال مردم هم به‌گفته رسانه‌ها در حد خوبی بوده است. فارغ ازبیان‌قوت‌هاییاضعف‌های آن که اصولادر این یادداشت نمی‌کنجد و کار منتقدان محترم سینمایی است، باید اقداماتی از این‌دست را به فال‌نیک گرفت و اهالی سینما را به فعالیت در این حوزه پراهمیت، تشویق و ترغیب کرد تا این حرکت، ادامه پیدا کند. برای مردم سرزمین‌های مختلف دنیا به‌خصوص کشور ما با سابقه درخشان فرهنگی و تمدنی‌اش، این نکته خیلی اهمیت دارد که مواجهه خردمندان، هنرمندان، مفاخر تاریخ، دین، عرفان و ادبیات با مسائل مبتلا به روزگار خودشان، چگونه بوده؟ به تعبیری ساده‌تر، چگونه مشکلات خود را به سهولت حل می‌کردند؟ از زیست فردی و اجتماعی گرفته تا نوع پوشش و خوراک و حرف‌زدن و اندیشیدن، تعداد فرزندان و حتی گریستن و خندیدن‌شان! طرح همه این جزئیات برای امروزی‌ها جذاب است.

از طرفی این نیاز واقعی، رسالت رسانه و هنر و ادب را سنگین‌تر می‌کند، چراکه ورود به هر کدام از بخش‌هایی که به شخصیت‌های در اوج و مطرح ربط دارد اول نیازمند شناخت وسیع و وثیق است، ثانیاً ضرورت مراقبت کامل از اصالت تاریخی را می‌طلبد تا تعهد به حقیقت، احصا و اثبات شود. مخاطبی که با شخصیت‌های محبوب، فاصله نسلی زیادی دارد، باید روایتی صادقانه و درست درباره واقعه و شخصیت تاریخی را از رسانه و سینما و رمان بشنود، وگرنه باورش نمی‌کند.

چرا با گذشت سده‌ها و با وجود این همه امکان در عوالم حرفه‌ای ـ مشخصاً فیلمسازی ـ هنوز فیلمی جذاب و آموزه‌بخش درباره حافظ، سعدی، مولانا، فردوسی، عطار و ... بر پرده سینما نمی‌بینیم؟! فیلمنامه خوب نداریم؟ یا هر مشکل دیگری، باید تحقیق و بررسی شود ـ به‌عنوان بحثی درون‌گروهی در جامعه هنرمندان و اهالی ادبیات ـ اما جامعه پریشگر و متقاضی محصولات فرهنگی و هنری ما که «مردم» هستند، این طرح مسأله را مدت‌هاست به‌صورت کلی دارند! مطالبه‌ای که کاملاً درست و منطقی به نظر می‌رسد. البته این پرسش، شاید کم یا بیش، درباره مفاخرو بزرگان عرصه‌های دیگر هم مصداق پیدا کند.

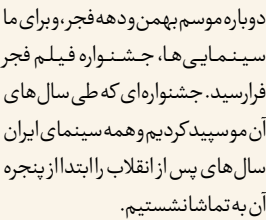
جزئیات برگزاری اختتامیه جشنواره تئاتر فجر

آیین اختتامیه چهل‌وسومین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر به دبیری خیرا... تقیانی پور، امروز ساعت ۱۸:۳۰ در تالار وحدت برگزار می‌شود. معرفی برگزیدگان بخش‌های مسابقه تئاتر صحنه‌ای، مسابقه تئاتر خیابانی، دیگر گونه‌های اجرایی، بعلاوه فجر یک، بعلاوه فجر ۲ (جایزه بهزیستی)، جوایز بخش مکتب سرباز وطن، جایزه آستان قدس رضوی، پخش

کلیپ و ... از بخش‌های دیگر این آیین خواهد بود. چهل‌وسومین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر از سوم بهمن‌ماه ۱۴۰۳ با ۱۱۴ اثر نمایشی ملی و بین‌المللی کار خود را آغاز کرد که با توجه به ۹ اثر بخش بین‌الملل، ۶۲درصد آثار در دست گروه‌های استانی بوده است. مسابقه نمایشنامه‌نویسی، مسابقه ونمایشگاه عکس و پوستر تئاتر، سمینار علمی و پژوهشی «جایگاه

به بهانه چهل‌وسومین جشنواره فیلم فجر

بایدها و نبایدهای قدیمی‌ترین جشنواره سینمای انقلاب

سعيد مستفائي
منتقدسینما
کارشناس سینما

دوباره موسم بهمن و دهه فجر، و برای ما سینمایی‌ها، جشنواره فیلم فجر

فرارسید. جشنواره‌ای که طی سال‌های آن موسپید کردیم و همه سینمای ایران سال‌های پس از انقلاب را ابتدا از پنجره آن به تماشانشستیم.

جشنواره چهل‌وسوم، نخستین دوره این جشنواره در دولت جدید است.

اگرچه تقریباً اغلب فیلم‌های حاضر در جشنواره، از شورای صدور پروانه ساخت دولت سیزدهم مجوز تولید گرفتند و تعدادی از فیلم‌ها هم پروانه اکران خود را از شورای صدور پروانه نمایش همان دولت دریافت کردند.

یعنی درواقع می‌توان این جشنواره را هم تقریباً حاصل سازمان

سینمایی دولت سیزدهم دانست. دوره‌ای که با شهادت آیت‌ا... رئیس‌ی و همراهانش در پرواز ا ردیبهشت، نیمه‌کاره ماندو در روزگار

پس از کرونا و همچنین جریانات ۱۴۰۱ که سینمای ایران را تا مرز

تعطیلی بردردولی با همت سازمان سینمایی دولت سیزدهم سرپا

شد و مجدداً رونق یافت، یعنی در دورانی که سینما تازه می‌رفت

ثباتی بیابد و دستاورد خون دل خوردن‌های آن ۲۰۱۳ سال، خود را

نشان دهد، مانند دولتش پایان گرفت!

به‌هر حال اینک در آستانه برگزاری چهل‌وسومین دوره جشنواره

فیلم فجر هستیم. جشنواره‌ای که هنوز برای ما بیشتر حکم یک

نوستالژی و خاطره‌بازی را دارد. اگرچه دیگر خبری از آن خاطره‌ها

و خاطره‌بازها نیست!

جشنواره‌ای برای حمایت و هدایت سینما

جشنواره فیلم فجر در ابتدا با هدف حمایت و هدایت سینمای ایران در ابتدای دهه ۶۰ شکل گرفت. اگرچه این هدف با ذات یک جشنواره مغایرت داشت اما در همان دهه، تقریباً سینمای نوپای پس از انقلاب را به سروسامانی رساند تا بتواند روی پای خود بایستد.

اما انتظار می‌رفت پس از آن دوران اولیه و بالغ شدن سینمای پس از انقلاب، دیگر به حال و هوای جشنواره‌ای خود باگشته و از موارد غیراستاندارد متعددی که گریبان ساختارش را گرفته، دوری جوید. اگرچه به‌تدریج در ساختار خود تغییراتی داد، مثلاً: دیگر اکران فیلم‌ها، منوط به نمایش در جشنواره فیلم فجر نشد.

مشهورترین بازیگر روز اول

دیروز در روز اول جشنواره، محمدرضا شریفی‌نیا مشهورترین چهره‌ای بود که از نخستین نوبت نمایش فیلم در برج میلاد حضور یافت. او که به همراه اهالی رسانه نخستین فیلم نمایش داده‌شده یعنی «سپید» را تماشا کرد، بعد از پایان فیلم، در کاخ جشنواره با اهالی رسانه دید و بازدید گرمی داشت. امیدواریم حضور او در جشنواره از روز نخست و همنشینی با اهالی رسانه باعث شود که بیشتر به گفت‌وگو با رسانه‌ها علاقه‌مند شود!

نتوانند در غیر رشته خودشان، خصوصاً بخش فنی سینما مانند صدا و گریم و صحنه‌آرایی و جلوه‌های ویژه و تدوین و ... داوری مناسبی داشته باشند و از همین روی در برخی دوره‌های گذشته جشنواره فیلم فجر، اتفاقات مضحکی در این‌باره افتاد که فرضاً جایزه جلوه‌های ویژه به فیلمی رسید که اساساً چنین مقوله‌ای را استفاده نکرده بود و یا سیمرغ بلورین موسیقی به فیلمی رسید که فاقد موسیقی بود و هیات داوران افکت‌های صوتی را با موسیقی اشتباه گرفته بودند!

این درحالی‌است که در مراسم سینمایی مانند اسکار یا بفتا و یا سزار، یک آکادمی وجود دارد و برای رشته‌های مختلف سینمایی اعم از هنری و فنی، شاخه‌های تخصصی تشکیل می‌شود، مانند

شاخه کارگردانان یا نویسندگان یا بازیگران و فیلمبرداران و تدوینگران و ... و نامزدهای هر رشته را متخصصین همان رشته انتخاب می‌کنند. از همین روی برگزیدگان نیز چندان دور از معیارهای حرفه‌ای انتخاب نمی‌شوند.

۳. جشنواره فیلم فجر هنوز در مورد بخش بین‌الملل و چگونگی و محتوای برگزاری آن، بلا تکلیف و سردرگم است. گروهی می‌آیند بخش بین‌الملل را از جشنواره فیلم فجر جدا می‌کنند و گروه دیگری آن را به جشنواره می‌چسبانند، بدون آن‌که به محتوا و فرم استاندارد برگزاری آن فکر کنند!

هنوز بخش بین‌الملل این جشنواره چه جدا و چه چسبیده، به شکل یک هفته فیلم و متشکل از فیلم‌هایی برگزار می‌شود که در ده‌ها جشنواره دیگر نمایش داشته و حتی در کشورهای مختلف به اکران عمومی درآمده و بعضاً هم قابل دانلود در فضای مجازی هستند! هنوز فیلم‌های خارجی این بخش تنها براساس مغایرت‌های صوری با قوانین و قواعد واضح شرع و عرف جامعه ایرانی انتخاب شده و چندان به سازگاری آن با موضوع جشنواره فکر نمی‌شود!

بخش بین‌الملل جشنواره فیلم فجر می‌تواند و بایستی میدان بازی خود را در میان دیگر جشنواره‌های جهانی طراحی کرده و قطب و مأمن و تکیه‌گاهی برای تمامی آثاری در دنیا شود که به دلایل سیاسی و ایدئولوژیک، جایی در دیگر جشنواره‌ها نداشته و توسط لابی‌های حاکم بر سینمای دنیا همواره از دور

جریان نمایشنامه‌نویسی ایران در بعد از انقلاب اسلامی» و کارگاه‌های آموزشی از بخش‌های جنبی و دیدار با سفرا، گروه‌ها و مهمانان جشنواره از جمله برنامه‌های بخش ملل این دوره از جشنواره تئاتر فجر بوده‌اند. چهل‌وسومین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر به دبیری خیرا... تقیانی پور، امروز به کار خود پایان خواهد داد.

حذف شده‌اند.

۴. هنوز علی‌رغم عنوان واضح و روشن جشنواره که حکایت از موضوعی‌بودنش در رابطه با فجر انقلاب اسلامی دارد، برگزارکنندگان و سازمان‌دهندگان جشنواره چندان وقعی به این موضوع نگذاشته و آن را نمایشگاهی از همه تولیدات سال سینمای ایران می‌دانند! از همین روی نه‌تنها اغلب آثار این جشنواره در مسیر فجر انقلاب به نظر نمی‌رسد بلکه بعضاً با آن مغایرت هم دارد!

مانند آن‌که در یک جشنواره فیلم کودک، فیلمی همچون «در آغوش» نمایش داده شود و یا در جشنواره فیلم‌های کم‌دی شاهد نمایش فیلم‌هایی مانند هملت و مکبث باشیم!

۵. هنوز جشنواره فیلم فجر علی‌رغم سازماندهی و تأمین بودجه آن از سوی دولت، با تعارف و خصوصی‌نمایی برگزار می‌شود! و با پدیده‌هایی مثل هیات انتخاب و دخیل‌کردن صنوف سینمایی و انتخاب مردمی سعی دارد خود را غیردولتی بنمایاند!

درحالی‌که در هیچ‌یک از جشنواره‌های استاندارد دنیا، گروهی تحت عنوان هیات انتخاب، فیلم‌های جشنواره را برنمی‌گزینند!

۶. امسال در شرایطی به جشنواره فیلم فجر چهل‌وسوم رسیده‌ایم که آشکارا برخی دیگر از قواعد جشنواره‌های استاندارد از جمله بندهایی از آیین‌نامه همین جشنواره فیلم فجر نادیده گرفته شده، مثلاً:

درحالی‌که می‌بایست فیلم‌های شرکت‌کننده در بخش مسابقه سینمای ایران محصول یکی دو سال اخیر این سینما باشند اما برخی آثار مانند: «ترک عمیق» (با نام قبلی «میرحاجه») محصول سال ۱۳۹۹ است یا برخی فیلم‌های دیگر این بخش همچون «آبستن» در جشنواره‌های خارجی شرکت داشتند و یا حتی برخلاف آیین‌نامه برخی از این فیلم‌ها، غیرسینمایی بوده و پروانه فیلم‌ویدئویی داشته‌است!

۷. حضور ۳۳ فیلم در بخش مسابقه که فیلم‌های اول هم جزو آن‌هاست، کار هیات داوران را بسیار مشکل کرده و داوری این دوره از جشنواره واقعاً کاری راستان بوده که قطعاً با هیچ استاندارد ی

از جشنواره‌ها سازگار نیست! به‌هر حال هنوز جشنواره فیلم فجر، نزد خیلی‌ها حتی آن‌هایی که با دس‌ت‌س‌س می‌زنند و با پایش می‌کشند از جذابیت و اعتبار برخوردار است. طرفه آن‌که همان‌هایی که در سال‌های گذشته بر طبل تحریم جشنواره می‌کوبیدند، امسال به هر در و پی‌کری زده‌اند تا بلکه فقط یک سانس نمایش در این جشنواره بگیرند!

دهمین روز از جشنواره تئاتر فجر به یاد استاد سمندریان

دهمین روز از چهل‌وسومین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر به نام «احترام استاد حمید سمندریان برگزار می‌شود. به گزارش خیرا...لا این در دهمین و آخرین روز از این رویداد فرهنگی و هنری، ۱۲ نمایش در بخش‌های صحنه‌ای و

خیابانی اجرا می‌شود. در بخش صحنه‌ای نمایش‌های «تور» به کارگردانی ابراهیم امینی، «راز بقا» به کارگردانی آویدا امیری، «مکاشفه از نزدیک» به کارگردانی نسرین بخت‌پور، «زنان آوینیون» به کارگردانی حسن معینی، «رومئو و ژولیت» به کارگردانی آرمین حمدی پور و «اشتراکی» به کارگردانی مرتضی شاه‌کرم در مجموعه تئاتر شهر، تالار مولوی و تماشاخانه ایرانشهر روی صحنه می‌رود. همچنین در بخش خیابانی نیز نمایش‌های «کالبدشکافی یک نامه ساده» به کارگردانی سعید بادینی، «جهان با من بمیر» به کارگردانی سمیه مهری، «کلوخ» به کارگردانی محمد دشتی و «کارما» به کارگردانی حسین قاسمی و رضا محمدیان در محوطه بیرونی تئاتر شهر، پهنه رودکی و فرهنگسرای رازی اجرا می‌شوند.

ایران دوستی کارگردان ایتالیایی

رومئو کاستلوجی، هنرمند شناخته‌شده ایتالیایی در گفت‌وگوی برخط خود با هنرمندان ایرانی از علاقه‌اش به اسطوره‌های ایران‌زمین گفت و ابراز امیدواری کرد که کاری مشترک با هنرمندان کشورمان بسازد.

کاستلوجی از علاقه‌اش به تاریخ و فرهنگ ایران سخن گفت و عنوان کرد: من ایران را خیلی دوست دارم و می‌دانم که اسطوره‌ها و افسانه‌های قدیمی و قشنگی دارید. افسانه‌ها و اسطوره‌ها قدمتی بیشتر از ادبیات دارند و اسطوره‌ها بر از نمادند. هنرمندان می‌توانند نمادها را نگه دارند و در زندگی هم با واقعیت رویه‌رو هستند. این واقعیت زندگی هم پر از نماد و حس است. فقط کافی است آنچه که هر کدام از ما داریم حس و زندگی می‌کنیم، با ذهنیتی نسبت به آن افسانه‌ها، این دورتابونیم باهم ترکیب کنیم. فقط کافی است که جرقه زده شود تا تابونیم چیزی که در زندگی واقعیت دارد با افسانه‌ها مرتبط کنیم. ایران و بخش جغرافیایی که ایران در آن قرار دارد، پر از افسانه‌ها و اسطوره‌هاست و خیلی خوشحال می‌شوم که بتوانم همکاری مشترکی با هنرمندان ایرانی داشته باشم.

